

MICHALOVCE ÚZEMNÝ PLÁN MESTA

VYHODNOTENIE PERSPEKTÍVNEHO POUŽITIA POĽNOHOSPODÁRSKEJ PÔDY A LESNÝCH POZEMKOV NA NEPOĽNOHOSPODÁRSKE ÚČELY

Čistopis

Názov ÚPD: **ÚZEMNÝ PLÁN MESTA MICHALOVCE**

Schvaľujúci orgán: Mestské zastupiteľstvo mesta Michalovce

Číslo uznesenia: **160**

Dátum uznesenia: **26.02.2008**

.....
Viliam Záhorčák

Primátor mesta Michalovce

pečiatka

Michalovce, 2008

Územný plán mesta je financovaný z príspevku ERDF (ES), štátneho rozpočtu a rozpočtu mesta Michalovce v súlade so zmlouvou o poskytnutí príspevku uzavretou s MVaRR SR.

ZÁKLADNÉ ÚDAJE

NÁZOV ELABORÁTU: **ÚZEMNÝ PLÁN MESTA MICHALOVCE - Čistopis**

**VYHODNOTENIE PERSPEKTÍVNEHO POUŽITIA POĽNOHOSPODÁRSKEJ PODY
A LESNÝCH POZEMKOV NA NEPOĽNOHOSPODÁRSKE ÚČELY**

OBJEDNÁVATEĽ: MESTO MICHALOVCE
V ZASTÚPENÍ ZÁHORČÁK Viliam, primátor mesta

ODBORNE SPÔSOBILA OSOBA
PRE OBSTARÁVANIE ÚPD: Ing. arch. HOPPANOVÁ Agnesa

SPRACOVATEĽ: ArchAteliér, Ing. arch. BOŠKOVÁ Marianna

HLAVNÍ RIEŠITELIA: Ing. arch. BOŠKOVÁ Marianna
Ing. arch. BÉL Alexander

*TÁTO DOKUMENTÁCIA JE PRODUKT PODLIEHAJÚCI ZÁKONU O OCHRANE AUTORSKÝCH PRÁV!
JEHO KOPÍROVANIE, ALEBO PRENECHANIE NA VYUŽITIE INÝM OSOBÁM JE MOŽNÉ LEN SO SÚHLASOM AUTORA.*

Obsah :

1. ÚVOD.....	4
2. PRÍRODNÉ PODMIENKY, PÔDNY FOND.....	4
3. POL'NOHOSPODÁRSKA PÔDA, LESNÁ PÔDA.....	8
3.1 Pôda, hlavné pôdne charakteristiky riešeného územia.....	8
3.2 Poľnohospodárstvo.....	10
3.3 Lesné hospodárstvo.....	11
4. MELIORAČNÉ STAVBY.....	12
4.1 Odvodňovacie kanály.....	12
5. VYHODNOTENIE PERSPEKTÍVNEHO POUŽITIA POL'NOHOSPODÁRSKEJ PÔDY	14
6. VYHODNOTENIE ZÁBERU LESNÝCH POZEMKOV	14
7. ZDÔVODNENIE NAVRHOVANÉHO RIEŠENIA.....	14
8. TABUĽKOVÁ PRÍLOHA.....	16

1. ÚVOD

Obstarávateľom Územného plánu mesta je mesto Michalovce, ktorý vo februári roku 2006 vyhlásil verejnú súťaž na výber spracovateľa „Územného plánu mesta Michalovce“. Podľa výsledkov verejnej súťaže bola vyhodnotená ako úspešná ponuka vypracovaná dodávateľom Ing. arch. Bošková Marianna, ArchAteliér v Michalovciach. Vypracovanie územného plánu mesta je spracované na základe zmluvy o dielo č. 51-2006/03/23 zo dňa 27.03.2006.

Obstarávateľskú činnosť vykonáva Ing. arch. Agnesa Hoppanová, odborne spôsobilá osoba na obstaranie ÚPP a ÚPD obcí podľa § 2a stavebného zákona, zapísaná v zozname na MŽP SR.

Základné východiskové podklady použité pri spracovaní prílohy boli:

- a) hranica súčasne zastavaného územia k 1. 1.1990 získaná v katastri nehnuteľnosti Michalovce, druh pozemkov podľa stavu v katastri nehnuteľnosti Michalovce (získané v r. 2001),
- b) bonitované pôdno-ekologické jednotky - BPEJ z Obvodného pozemkového úradu v Michalovciach, Katastrálny úrad v Michalovciach,
- c) zákon 220/2004 Z. z. o ochrane a využívaní poľnohospodárskej pôdy, príloha č. 3 zákona č. 220/2004 Z. z.,
- d) komplexný výkres priestorového usporiadania a funkčného využitia územia,
- e) Podklady poskytnuté v rámci prípravných prác pre ÚPN-O - Hydromeliorácie š.p. Bratislava, Vrakunská 29, Bratislava, zo dňa 03.02.2006, č.j.240-2/110/2006

2. PRÍRODNÉ PODMIENKY, PÔDNY FOND

Mesto Michalovce leží v severnej časti okresu v okolí rieky Laborec na križovatke ciest I/50 a I/18. Leží vo východnej časti Slovenska v severnom okraji Laboreckej roviny ako súčasť Východoslovenskej nížiny. Rozprestiera sa na brehoch rieky Laborec. Okolie mesta od západu ohraničuje časť Pozdišovského chrbta, na severe Laborecká niva, na severovýchode Podvihorlatská prepadlina sčasti využitá na výstavbu vodného diela Zemplínska šírava, na východe Zalužická prepadlina a na severovýchode obzor lemujú Vihorlatské vrchy vulkanického pôvodu so svojou dominantou o výške 1075 m.n.m. Z úrodnej roviny s premenou nadmorskou výškou 114 m na území mesta vystupujú dve zalesnené vyvýšeniny - Hrádok o výške 163 m.n.m. a Biela Hora o výške 159 m n.m.

2.1.1.1 Geologické a geomorfologické pomery

Geológia

Na geologickej stavbe v katastri mesta Michaloviec sa zúčastňujú neogénne a kvartérne sedimenty. Kvartér je zastúpený fluviálnymi sedimentami, ktoré dosahujú hrúbku 15 - 20 m. Kryciu vrstvu hrubú 5 - 10 m tvoria náplavové hliny až íly. Neogén je zastúpený súvrstvom stredno až vrchno sarmatského veku. Sú to prevažne pelitické sedimenty s polohami štrkov a pieskov. Na Východoslovenskej nížine, ktorej súčasťou je aj riešene územie, neogénne sedimenty mocné niekoľko sto metrov predstavujú výplň pozdĺž vnútrohorskej panvy. V študovanom území sa predpokladá prítomnosť sedimentov karpátu. Vrtmi boli overené sedimenty a vulkanity badenu a sarmatu, ako i sedimenty panonu a rumanu. Prevládajú pestré íly a ílovce, sliene a pieskovce. Vulkanické horniny sú tu zväčša pokryté mladšími eolickými pieskami, na povrchu sa objavujú iba

ojedinele. Kvartér zastupujú hlavne fluvialne a eolické sedimenty. Fluvialna činnosť sa prejavovala v poriečnych nivách tokov a v neotektonických kvartérnych depresiách, v ktorých sú zaplavované 15 – 30 m, max. 70 m mocné súvrstvia štrkov, pieskov, hlín a ílov. Povrchové časti poriečnych nív a mladých depresií pokrývajú piesčité, hlinité, ílovité povodňové kaly a preplavované spraše, sprašové hliny a naviate piesky.

Geomorfológia

Východoslovenská nížina, ktorej súčasťou je i Laborecká rovina, teda aj územie Michaloviec, vznikla nerovnomernými tektonickými poklesmi zemskej kôry vo vnútri karpatského oblúka v priebehu neogénu a kvartéru. Poklesové pohyby podmienili i prevahu akumulčných procesov a tým plochý nížinný reliéf. Geneticky predstavuje severnejšiu časť rozsiahlejšej intrakarpatskej tektonickej depresie Východoslovenskej panvy.

Širšie záujmové územie z tektonického hľadiska predstavuje štruktúru, ktorá má v celej histórii svojho vývoja poklesovú tendenciu. Poklesy však prebiehali nerovnomerne, následkom čoho je územie sústavou zlomov rozlámané na samostatné bloky – kryhy. Pohybom týchto krých vzniká nerovnomerný tlak v intenzite ako aj v čase a priestore. Dôsledkom toho je diferenciácia územia, na relatívne stabilnejšie kryhy a kryhy s výraznou poklesovou tendenciou. Pohyb týchto krých je nerovnomerný tak v intenzite ako aj čase a priestore. Dôsledkom toho je diferenciácia územia, na relatívne stabilnejšie kryhy a kryhy s výraznou poklesovou tendenciou. Odrazom tejto diferenciácie je rozčlenenie územia na vyššie položené územia s reliéfom pahorkatín a tabúl a na územia intenzívne poklesávajúce, tvoriace nízko položené roviny. Laborecká rovina je tvorená morfológicky riečnou nivou budovanou na báze štrkov, štrkopieskov až pieskov.. Povrchová časť je tvorená náplavovými hlinami ílovitými až ílovitopiesčitými, na ktorých je vyvinutá nivná hnedozem. V celom rozsahu je územie o hrúbke kvartérnej akumulácie 15 až 30 m. Poklesy vo Východoslovenskej nížine majú za následok aj vejárovitý tvar riečnej siete

Celé územie je budované mladými holocénnymi až subrecentnými náplavmi Laborca tvorenými v podstate iba hlinami ílovitými, miestami piesčitými o hrúbke 3 -5 m miestami 6 – 7 m. podstatnou skutočnosťou je, že celá Laborecká rovina leží v priestore centrálnej časti Michalovsko – sliepkovskej tektonickej depresie, kde v podloží vyššie uvedených holocénných náplav sú uložené pleistocénne štrky, štrkopiesky a piesky o hrúbke 15 – 55 m. Vo východnej časti sú v podloží holocénnych hlín pochované spraše a sprašové hliny. Ide o malú tektonickú depresiu s pokračovaním poklesovej tendencie aj v súčasnosti.

Reliéf sledovaného územia Michalovce je po geomorfologickej stránke takmer úplne rovinatý, plochý s nepatrnými deniveláciami či už konvexného alebo konkávneho charakteru. Osou celého územia je rieka Laborec a celý povrch je v podstate produktom jeho modelácie v najmladších obdobiach holocénu s pokračovaním až do súčasnosti do obdobia výstavby ochranných hrádzí. Povrch územia je nepatrne ulomený k juhu s veľmi nízkou hodnotou sklonu do 1-2°. V priečnom profile sa nám javí ako mierne zvlnená rovina so striedaním depresných úsekov a v smere S-J pretiahlych mierne vyvýšených plošín. Vyvýšené plošiny predstavujú najmladšie agradačné valy Laborca, vytvorené v nedávnej minulosti pred vybudovaním ochranných hrádzí. Najrozsiahlejšia je plošina – agradačný val, v strede ktorého tečie Laborec. Charakteristickým je plochý mierne vypuklý povrch, miestami so zachovalými zvyškami mŕtvych ramien. Medzi týmito mierne vyvýšenými formami reléfu sú v rovnakom smere S-J pretiahle depresie. Najzápadnejšia je v priestore riečnej nivy toku Duša s výškami okolo 105 – 106 m.n.m. Charakteristickým pre reliéf týchto depresií je plochý povrch popretkávaný mŕtvymi ramenami, sieťou odvodňovacích kanálov a zamokrenými zníženinami. Typickým pre depresie je okrem vyššie uvedeného najmä vysoká hladina podzemnej vody a trvalejšie

zamokrenie počas celého roka.

2.1.1.2 Hydrologické pomery

Katastrálne územie mesta Michalovce je odvodňované riekou Laborec. Riešené územie spadá do povodia Bodrogu, ktorý vzniká sútokom riek Latorica, Laborec a Ondava, ktoré majú nížinný charakter. Keďže územie nemá dostatočný sklon na odvedenie povrchových vôd, na ochranu pred veľkými vodami boli vykonané rozsiahle vodohospodárske úpravy a to najmä ohradzovanie vyššie uvedených riek.

Podzemné vody sú viazané na hrubú vrstvu kvartérnych, resp. fluvialno - eolických pieskov, v podloží ktorých je 2 - 5 m hrubá málopropustná vrstva povodňových hĺn a ílov s rozličnou prímiesou piesčitej frakcie. Podložie je tvorené z hydrogeologického hľadiska nepriepustnými neogénnymi ílmi. Podzemné vody riešeného územia sú napájané vodou z rieky Laborec. Zrážky sa na tvorbe zásob podzemných vôd uplatňujú od novembra do apríla. Maximálne stavy hladiny podzemných vôd sa vyskytujú od marca do mája.

Priemerné mesačné a ročné prietoky a ich extrémny (m³.s⁻¹) za obdobie roku 1991 do roku 1995 na rieke Laborec (Údaje SHMÚ)

mesiac	XI.	XII.	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.	Rok
Max.	31,2	17,4	18,9	35,1	51,3	28,3	13,4	11,2	5,08	3,2	8,29	11,1	12,5
Priemer	14,5	12,0	12,8	13,8	28,5	21,9	9,9	7,7	2,9	2,54	5,2	7,23	11,5
Min.	4,6	3,8	7,1	5,2	19,4	9,1	4,9	3,8	1,7	1,3	1,9	2,6	10,3

Pre dokumentovanie kvality vody uvádzame:

Priemerné ročné hodnoty vybraných ukazovateľov na rieke Laborec

Ukazovateľ (mg.l ⁻¹)	Tok - LABOREC	
	profil	trieda čistoty
O ₂	85,8	II.
H ₂ S	0,03	III.
RL	306,2	I.
NL	31,1	IV.
NH ₄ ⁺	0,85	II.
NO ₃ ⁻	6,0	I.
Fenoly	0,02	-
Fe – celk.	-	-
Mn	-	-
NEL	0,01	II.

RL – rozpustné látky, NL – nerozpustné látky, NEL – nepolárne extrahovateľné látky

Podzemné vody

Posudzované územie je zaradené medzi najvýznamnejšie hydrogeologické rajóny na území VSN. Kvartérny kolektor Q 108 – Kvartér Laborca od Strážskeho po Stretavu predstavuje 902 l/s využiteľného množstva podzemných vôd (2001). Odbery podzemných vôd v roku 2001 predstavovali 161 l/s.

2.1.1.3 Klimatická charakteristika

Klimatické a hydrologické charakteristiky sú veľmi dôležitým prvkom pre definovanie nielen vodného potenciálu, ale aj pre stanovenie ekologickej kvality posudzovaného územia. Klimaticky patrí riešené územie Michaloviec do oblasti teplej, podoblasti mierne suchej s chladnou zimou s teplotou

v januári nad -3 až -5° C, s počtom letných dní nad 50. Priemerná ročná teplota vzduchu je $8,8$ až $9,1^{\circ}$ C. Trvanie snehovej pokrývky 99 dní. Počas celého roka prevládajú severné vetry. Vegetačné obdobie začína už v druhej polovici marca, končí v druhej polovici mesiaca október a trvá zhruba 200 až 220 dní v roku. Väčšina zrážok (cez 60 % z ročného úhrnu) pripadá na vegetačné obdobie, nepriaznivý je však fakt, že vo vegetačnom období majú zrážky prevažne búrkový charakter a sú pre rastliny menej využiteľné. Samotná poloha Východoslovenskej nížiny podmieňuje niektoré špecifické zvláštnosti územia. Kontinentálnejší charakter klímy v k.ú. Michalovce spôsobuje oneskorený nástup fenologických javov v porovnaní napr. s Podunajskou nížinou.

Priemerné teploty vzduchu

mesiac	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII	IX.	X.	XI.	XII.	Rok
priemer	-3,6	-1,6	3,3	9,5	15,0	18,2	20,4	19,4	15,3	9,3	4,0	-0,2	9,1

Priemerná relatívna vlhkosť vzduchu R v %

mesiac	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII	IX.	X.	XI.	XII.	Rok
R	86	82	75	69	69	73	7	73	76	80	86	88	78

V uvedenej tabuľke sú započítané hmly celodenné aj krátkodobé, ktoré sa vyskytujú na jar a v lete, obyčajne v raňajších hodinách.

Priemerný počet dní s hmlou v priebehu roka

mesiac	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII	IX.	X.	XI.	XII.	Rok
počet dní	7,7	5,0	2,9	2,0	0,7	0,7	0,7	0,7	1,5	5,5	7,2	2,6	44,2

Veterné pomery v záujmovej oblasti Michaloviec sú ovplyvnené predovšetkým orografiou. Usporiadanie pohorí na celom východnom Slovensku spôsobuje, že na Východoslovenskej nížine je rýchlosť vetra najvyššia zvyčajne z prevládajúcich smerov t.j. severného či severozápadného, Trebišov $4,9 \text{ m.s}^{-1}$, Michalovce $3,8 \text{ m.s}^{-1}$. Smery vetra s južnou zložkou majú v južnej polovici územia o 2 m.s^{-1} nižšiu rýchlosť, severne o 1 až $1,5 \text{ m.s}^{-1}$. Priemerná rýchlosť vetra, vrátane bezvetria je na nížine pomerne nízka $2,3$ až $2,8 \text{ m.s}^{-1}$. Najvyššie rýchlosti sú dosahované začiatkom jari (3 až $3,3 \text{ m.s}^{-1}$), najnižšie na jeseň $2,0$ až $2,2 \text{ m.s}^{-1}$. Z vývoja rýchlosti prúdenia vzduchu môžeme predpokladať, že v záujmovej oblasti prevládajú mierne až slabé prúdenia.

Priemerná rýchlosť vetra v (m/s) v stanici Michalovce, r.2000

mesiac	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII	IX.	X.	XI.	XII.
rýchlosť	2,1	1,9	2,1	2,4	2,4	2,3	2,0	1,9	1,9	1,3	1,3	1,3

Územie mesta Michalovce patrí do európskej kontinentálnej klimatickej oblasti mierneho pásma s prevládajúcim oceánskym vzduchom. Popri západnom prúdení vzduchu od Atlantiku možno hovoriť i o prúdení vzduchu od Stredozemného mora, ktoré do celej oblasti prinášajú výdatné zrážky. Kontinentálne prúdenie vzduchu so sebou prináša suchý vzduch, t.j. bez významnejších zrážok. Klimatické podmienky mesta, katastra i skupiny okolitých obcí Laboreckej roviny sú v značnej miere ovplyvňované rovinatým tvarom povrchu i vegetačným krytom. Celá nížinná časť je z juhu otvorenou krajinou. V severovýchodnej časti vo vzdialenosti cca 15 km sa tiahnú od západu na východ až juhovýchod Vihorlatské vrchy a Popričný, čo tvorí prirodzenú bariéru severnému prúdeniu do Sobraneckej oblasti. Na západ od riešeného katastrálneho územia vo vzdialenosti sa tiahnú zo severu na juh Slanské vrchy. Pozdišovská pahorkatina netvorí prirodzenú bariéru severnému prúdeniu z dôvodu jej malého vyvýšenia aj napriek jej zalesneniu. Umelo vybudované vodné diela, ktoré vznikli po roku 1960 čiastočne prispeli k zmene klimatických pomerov rovinatej časti okolo Michaloviec. Priemerný ročný úhrn zrážok v tomto území je 593 mm. Tieto zrážky sa z väčšej časti

podieľajú na výpare, ktorý dosahuje hodnotu 70 - 80% z celkového úhrnu zrážok. Nedostatok vody v pôde vo veterných mesiacoch október až marec spôsobuje v čase bez pokrytia pôdnu eróziu. Najnižšie priemerné relatívne vlhkosti sú v tejto oblasti v apríli a v máji, najvyššie v novembri a v decembri.

Priemerný úhm zrážok v mm (Údaje SHMÚ)

mesiac	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.	Rok
priemerný úhm	35	38	27	33	56	76	72	70	42	51	48	45	593

Priemerná výška snehovej pokrývky a jej pravdepodobný výskyt v cm resp. % a absolútne maximá snehovej pokrývky v cm (Údaje SHMÚ)

mesiac	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.
počet dní	-	-	-	2,2	12,1	20,4	16,6	6,8	1,0	-	-	-
max.výška	-	-	-	17	35	45	40	35	3	-	-	-

V porovnaní s Podunajskou nížinou je v záujmovej oblasti Východoslovenskej nížiny suchšia zima a vlhkejšie leto, hlavne vďaka búrkovým lejakom. V súvislosti s chladnejšou zimou je na tomto území v priemere skorší začiatok a neskorší koniec trvania snehovej pokrývky ako na Podunajskej nížine. Súvislá snehová pokrývka počas viac ako mesačného obdobia sa tu vyskytuje zriedka.

3. POL'NOHOSPODÁRSKA PÔDA, LESNÁ PÔDA

Orná pôda

Je intenzívne zmenený a obhospodarovaný prvok s neustálym prísunom energie a vysokým stupňom starostlivosti zo strany človeka. V riešenom území sa nachádza orná pôda veľkabloková so segetálnou vegetáciou, ktorá je počas dlhého obdobia bez vegetačného krytu. Z toho vyplýva aj náchylnosť na eróziu, najmä veternú, ktorá je zvlášť výrazná na severe a severozápade územia. Osobitne erodovateľné sú ľahké piesčité pôdy. Severná a južná časť vykazujú vysoký stupeň zornenia. Úzkopásové polia sú stabilnejším prvkom vzhľadom na časté striedanie plodín v rámci malej plochy. V prevažnej časti katastra je orná pôda odvodnená do odvodňovacích kanálov, ktoré tvoria po zarastení krovínami vhodné koridory pre ornitofaunu.

Trvalé trávne porasty

Sú plochy fyziognomicky vzdialené od pôvodného vegetačného krytu, vyžadujú neustálu starostlivosť, od ktorej je závislý ich charakter. V dôsledku rozsiahlych melioračných a regulačných zásahov došlo k ubúdaniu prirodzených trávnatých porastov resp. sa rozšírili plochy kultúrnych siatych lúk a trvalých trávnych porastov so zmenenou floristickou skladbou. Tieto v extenzívnom spôsobe hospodárenia majú tendenciu navracat' sa do pôvodného štádia – zarastať burinami. V kombinácii s krajinnou zeleňou zastávajú stabilizačnú funkciu, ktorá sa mení so stupňom intenzity využitia územia.

Lesy

V katastrálnom území Michalovce sa lesné spoločenstvá vyskytujú len ojedinele. Sú to lokality – Lesopark Biela Hora, Hrádok, Lesopark – Rekreačné stredisko Biela Hora. Ostatná stromová zeleň sa nachádza taktiež na území Parku pri Zemplínskom múzeu, Mestskom parku pri 8 ZŠ Michalovce, Park mládeže, Park pri výškovej budove.

3.1 Pôda, hlavné pôdne charakteristiky riešeného územia

Vo Východoslovenskej nížine na širokých riečnych nivách sú nivné pôdy fluvizeme a lužné pôdy. Na sprašiach vznikli ilimerizované pôdy, fluvizeme, miestami hnedozeme až černozeme.

V záujmovom katastrálnom území prevládajú nasledovné PÔDNÉ DRUHY - pôdy nivných oblasti – prevážne nivné pôdy glejové a oglejené na nekarbonátových aluviálnych sedimentoch, fluvizeme. V širšom záujmovom území aj terestrické ilimerizované pôdy až oglejené pôdy na sprašových a iných hlinách a terestrické hnedozeme ilimerizované a oglejené na sprašových a iných hlinách s nízkym obsahom humusu 2 až 3 %. Pôdotvorný substrát – sprašové hliny a nevápnité nivné uloženiny. Pri charakterizovaní prevládajúcich pôd ide o pôdy s nivným horizontom, zrnitostne stredne ťažké až ľahké, pôdna reakcia slabo kyslá s prevažne hlbokými pôdami vyskytujúce sa v nivách vodných tokov. Ich využitie je hlavne ako orné pôdy s prevahou pestovania obilnín, kukurice, strukovín a krmovín. Náchylnosť na kontamináciu pôd je v možnosti translokácie kontaminovaných látok do hlbších častí pôd profilu a do podzemných vôd.

Dôležitým zdrojom kontaminácie pôd sú agrochemikálie, fosforečné hnojivá s vysokým obsahom ťažkých kovov ako chróm, urán, arzén, kadmium, olovo a ortuť. Degradáciu pôd spôsobovali aj odpady poľnohospodárskej prvovýroby. Zvlášť nebezpečné odpady predstavujú nevyužitú prostriedky na ochranu rastlín proti škodcom, ako aj ropné látky. V súčasnosti dochádza k stagnovaniu v hnojení priemyselnými hnojivami, za roky od 1990 sa spotreba priemyselných hnojív znížila z 231 kg/ha na súčasných 50 kg/ha NPK a rovnako dochádza k stagnovaniu v hnojení organickými hnojivami v dôsledku rapídneho zníženia stavov hovädzieho dobytku, deficitu organickej hmoty a organických látok v pôde.

Zastúpenie pôdno-ekologických jednotiek (PEJ):

Katastrálne územie	PEJ 7. miest. kód
Michalovce	03 06 002, 03 06 005, 03 11 002, 03 12 003, 03 13 004, 03 57 202, 03 61 032, 03 61 422
Močarany	03 06 002, 03 06 005, 03 11 002, 03 12 003, 03 13 004
Straňany	03 06 002, 03 11 002, 03 12 003, 03 13 004, 03 57 002
Topoľany	03 06 002, 03 11 002, 03 12 003, 03 13 004
Vrbovec	03 11 002, 03 12 003, 03 13 004, 03 98 004

03 11 002 /5sk

/FMG/ fluvizeme glejové, stredne ťažké (lokálne ľahké), rovina bez prejavu plošnej vodnej erózie, stredne ťažké (hlinité)

03 06 002 - 5. sk.

/FMm/ fluvizeme typické, stredne ťažké, rovina bez prejavu plošnej vodnej erózie, stredne ťažké pôdy (hlinité),

03 06 005 - 5. sk.

/FMm/ fluvizeme typické, stredne ťažké, rovina bez prejavu plošnej vodnej erózie, stredne ťažké pôdy – ľahké (piesočnatohlinité),

03 57 002 – 6. sk.

/PGm/ pseudogleje typické na sprašových a polygénnych hlinách Oglejené pôdy na na sprašových a polygenetických hlinách, stredne ťažké až ťažké na rovine, bez skeletu, hlboké 60 cm a viac, rovina bez prejavu plošnej vodnej erózie (0°-1°), pôdy bez skeletu

03 57 202 – 6. sk.

/PGm/ pseudogleje typické na sprašových a polygénnych hlinách Oglejené pôdy na na sprašových a polygenetických hlinách, stredne ťažké až ťažké na rovine, bez skeletu, hlboké 60 cm a viac, mierny svah (3°-7°), pôdy bez skeletu

03 12 003 / 6 sk

FMG/ fluvizeme glejové ťažké, rovina bez prejavu plošnej vodnej erózie, pôdy bez skeletu, ťažké pôdy (iloviohlinité

03 61 032 / 6 sk

/KMm,KMma, KMI/ kambizeme typické, kambizeme typické kyslé, kambizeme luvizemné na minerálne bohatých zvetralinách vulkanitov, stredne ťažké (lokálne kambizeme andozemné), rovina bez prejavu plošnej vodnej erózie (0°-1°), pôdy bez skeletu (obsah skeletu do hĺbky 0,6 m pod 10%), *mierny svah (3°-7°)*

03 61 422 / 7 sk

/KMm,KMma, KMI/ kambizeme typické, kambizeme typické kyslé, kambizeme luvizemné na minerálne bohatých zvetralinách vulkanitov, stredne ťažké (lokálne kambizeme andozemné), výrazný svah (12°-17°), stredne skeletovité pôdy (obsah skeletu v povrchovom horizonte 25-50%, v podpovrchovom horizonte 25-50%), *mierny svah (3°-7°)*

03 13 004 / 7sk

/FMG až FMP/ fluvizeme glejové až fluvizeme pelické, veľmi ťažké, rovina bez prejavu plošnej vodnej erózie, veľmi ťažké pôdy (ilovité a íly)

Problematika týkajúca sa ochrany a využívania pôdy ako základnej zložky životného prostredia bola riešená vo vzťahu k jeho multifunkčnosti t.z. vo vzťahu k produkcii biomasy, filtrácii, pufrácii a transformácii látok v prírode, ochrane diverzity živých organizmov, priestorovej základni pre socioekonomické aktivity – poľnohospodárstvo, lesné hospodárstvo a územný rozvoj.

Odporúčané opatrenia na ochranu pôdy sú z hľadiska relevantnosti ovplyvniteľnej koncepciou územného plánu zamerané na optimalizáciu priestorového usporiadania v kategóriách zodpovedajúcich potenciálu pôd a využívanie v ekologicky únosnej zaťažiteľnosti pre zabezpečenie ekologicky stabilnej krajiny. Sú to :

- akceptovanie územného rozsahu lesného pôdneho fondu s polyfunkčným významom lesov v kategóriách a hospodárskych súboroch zodpovedajúcich horizontálnej a vertikálnej štruktúre územia a požiadavkám ekologického hospodárenia v lesoch,
- prispôbovanie využívania lesov pri hospodárskych a obnovných postupoch funkčnosti priestorov krajinnno-ekologických zón podľa zásad funkčne integrovaného lesného hospodárstva,
- akceptovanie územného rozsahu poľnohospodárskej pôdy a využívanie v kategóriách podľa typologicko-produkčnej kategorizácii agroekosystémov,
- zabezpečovanie výživy rastlín je potrebné riešiť predovšetkým organickými hnojivami, aplikáciu anorganických hnojív riešiť podľa zásoby živín v pôde a vo vzťahu k pestovanej plodine (plán hnojenia), postupy na aplikovanie riešiť tak, aby transport živín z pôdy do vody bol na prijateľnej úrovni (ochrana podzemných vôd),
- zabezpečovanie ochrany rastlín proti škodcom a chemické ničenie burín riešiť dôsledným dodržiavaním technologickej aplikácie stanovenej výrobcom ochranných prostriedkov bez ohrozenia kvality pôdy a podzemnej vody,
- akceptovanie, že pôda je aj priestorom pre uspokojovanie potrieb ľudskej spoločnosti formou novej výstavby t.z. výhľadový územný rozvoj zabezpečovať v rozsahu a lokalizácii navrhovanej územným plánom,

3.2 Poľnohospodárstvo

V tomto odvetví sú dostupné najkomplexnejšie údaje. Menej dostupné sú údaje o súkromne hospodáriacich roľníkoch, ktorí však z hľadiska nízkeho počtu SHR významnejšie neovplyvňujú rozvoj poľnohospodárstva v meste.

Poľnohospodárske podniky v meste Michalovce sa zaoberajú v prevažnej miere rastlinnou výrobou s doplnkom živočíšnej výroby v menšom rozsahu. Nachádzajú sa tu hospodárske dvory v mestskej časti Močarany (západná časť zast. územia), Topoľany (západná časť zast. územia), Vrbovec (juhovýchodná časť zast. územia) a v lokalite Žabany a Meďov. Rastlinná výroba je v týchto podnikoch zameraná na obilniny, olejiny a krmoviny. Pestovanie obilnín je zamerané na výrobu

potravínárskej pšenice, na sladovnícke účely sa pestuje jarný jačmeň. Ďalšia časť obilnín sa spotrebuje u väčšiny podnikov na kŕmne účely. Olejiny sú pestované v poľnohospodárskych podnikoch pre zmluvných partnerov - napr. PALMA a sú vyvážené mimo okres. Výnimkou je firma CO.BE.R s.r.o. Michalovce s účasťou talianskeho kapitálu, ktorá sa zaoberá živočíšnou výrobou - chovom mäsových typov dobytky so zameraním na vývoz mäsa do zahraničia.

Významnejšie poľnohospodárske podniky

Podnik	Počet zamestnancov		
	2001	2002	2003
PD Močarany	8	8	8
Agrospol	46	48	80
Farm	88	66	-
CO.BE.R.	28	45	70
NOP	5	5	8
RAPIF	-	-	8
TRA.CE.R	-	12	7
TERRA	-	-	31
ZELENINA	-	-	4
Ing. Kačur	-	-	10
Spolu	175	184	226

Mesto Michalovce pozostáva z vlastného kompaktného mesta a z miestnych častí Vrbovec, Močarany, Topoľany, Betlenovce. Podľa evidencie katastra na území mesta Michalovce evidujeme nasledovné druhy pozemkov podľa katastrálnych území a ich pomerných zastúpení:

Výmera katastrálnych území mesta Michalovce

Druh parcely	Katastrálne územie v (ha)					Spolu mesto Michalovce	
	Michalovce	Močarany	Topoľany	Vrbovec	Stráňany	ha	%
Orná pôda	809,4	662,8	295,8	346,8	651,1	2 765,9	52,4
Záhrady	58,2	41,1	35,6	48,3	27,7	210,9	4,0
Ovocné sady	36,1	0	0	0	1,1	37,2	0,7
Trvalé trávne porasty	51,1	114,4	72,6	15,7	285,8	539,6	10,2
Lesné pozemky	8,2	0	0	0	59,9	68,1	1,3
Vodné plochy	73,0	27,8	19,8	6,4	64,5	191,5	3,6
Zastavané plochy	667,3	62,5	58,7	71,0	199,7	1 059,2	20,1
Ostatné plochy	122,7	33,2	28,3	3,2	221,0	408,4	7,7
Spolu	1 826	941,8	510,8	491,5	1 510,7	5 280,8	100,00

Dominantným prvkom mesta Michalovce je orná pôda, na ňu nadväzuje zastavaná plocha mesta (obytná zástavba, občianska vybavenosť, dopravné a priemyselné plochy a nasledujú trvalé trávne porasty).

3.3 Lesné hospodárstvo

V severnej časti mesta sa nachádza lokalita s miestnym názvom Hrádok o výmere porastovej plochy 7,46 ha. Tento lesný porast je vedený v platnom LHP na Lesnom užívateľskom celku (LUC) Správa lesov Sobrance. Tieto lesné plochy sú štátne, ako les účelový, prímestský, resp. zdravotno-rekreačný.

V severovýchodnej časti mesta sa nachádza lokalita Biela Hora. Tvoria ju jednotiek

priestorového rozdelenia lesa (JPRL) 221-234. Ich výmera porastovej plochy je 54,05 ha. Tieto lesné porasty sú zaradené v LUC Michalovce „Háj“ ako lesy účelové, lesy osobitného určenia.

Nachádzajú sa tu aj funkčné plochy o celkovej výmere porastovej plochy 24,13 ha. Tieto plochy sú v súkromnom vlastníctve.

Podľa stavu nehnuteľnosti je celková výmera lesných pozemkov 68,12 79 ha. Podľa k.ú. je nasledovná:

- k.ú. Michalovce – 8.19 27 ha
- k.ú. Močarany, Vrbovec, Topoľany – 0 ha
- k.ú. Straňany - 59, 93 52 ha

Návrh riešenia

Navrhujeme lesy v lokalite Hrádok, Biela Hora ponechať ako lesy so zdravotno-rekreačnou funkciou. Na tieto plochy navrhujeme spracovať podrobnejšiu dokumentáciu zóny na obnovu lesného porastu, peších a cyklistických komunikácií.

Nevhodnými aktivitami sú: - výstavba rodinných domov.

4. MELIORAČNÉ STAVBY

4.1 Odvodňovacie kanály

V katastrálnom území Michalovce sa nachádzajú hydromelioračné stavby v správe Hydromeliorácie š.p.

a) Závlaha:

- závlaha pozemkov VSN I/1, Lúčky – Stretávka“ evid. č. 5405 079. Stavba bola daná do užívania v roku 1973 o celkovej výmere 3228 ha.
- závlaha pozemkov „Pozdišovce – Budkovce“ evid. č. 5405 183. Stavba bola daná do užívania v roku 1985 o celkovej výmere 2047 ha.
- závlaha pozemkov „VSN I/2“ evid. č. 5405180. Stavba bola daná do užívania v roku 1985 o celkovej výmere 1528 ha.

b) Odvodňovacie kanále:

- evid.č. 5405067004 „kanál 02“ o celkovej dĺžke 0,432 km, z roku 1977, v rámci stavby Odvodnenie pozemkov Žabany,
- evid.č. 5405067005 „kanál 03“ o celkovej dĺžke 1,130 km, Odvodnenie pozemkov Žabany
- krytý odvodňovací kanál „Rubanec“ evid.č. 5405219001 o celkovej dĺžke 1,642 km, v rámci stavby Odvodnenie pozemkov JRD Vinné II
- odvodňovací kanál „Straňany“ evid.č. 5405118001 o celkovej dĺžke 0,482 km, v rámci stavby Odvodnenie pozemkov Straňany,
- odvodňovací kanál „Vrbovský“ evid.č. 5405042001 o celkovej dĺžke 6,228 km, v rámci stavby Odvodnenie pozemkov Veľké Zalužice,
- odvodňovací kanál „Orlovec“ evid.č. 5405042002 o celkovej dĺžke 3,203 km, v rámci stavby Odvodnenie pozemkov Veľké Zalužice,
- odvodňovací kanál „K 401“ evid.č. 5405042019 o celkovej dĺžke 2,600 km, v rámci stavby Odvodnenie pozemkov Veľké Zalužice,
- odvodňovací kanál „Straňanský“ evid.č. 5405042018 o celkovej dĺžke 1,460 km, v rámci stavby Odvodnenie pozemkov Veľké Zalužice,
- odvodňovací kanál „K 4“ evid.č. 5405001016 o celkovej dĺžke 4,900 km, v rámci stavby

- Odvodnenie pozemkov VSN I. 1/2,
- odvodňovací kanál „Trojanovský“ evid.č. 540519003 o celkovej dĺžke 1,454 km, v rámci stavby Odvodnenie pozemkov VSN I Vrbovec,
 - odvodňovací kanál „Meďov I“ evid.č. 5405198007 o celkovej dĺžke 0,490 km, v rámci stavby Odvodnenie pozemkov Meďov - Topoľany,
 - odvodňovací kanál „Meďov - krytý“ evid.č. 5405143002 o celkovej dĺžke 0,300 km, v rámci stavby Odvodnenie pozemkov UKSUP Michalovce,
 - odvodňovací kanál „Horný“ evid.č. 5405173005 o celkovej dĺžke 1,620 km, v rámci stavby Odvodnenie pozemkov Pozdišovce - Budkovce,
 - odvodňovací kanál „E“ evid.č. 5405058003 o celkovej dĺžke 1,840 km, v rámci stavby Odvodnenie pozemkov Pozdišovce,
 - odvodňovací kanál „D“ evid.č. 5405058005 o celkovej dĺžke 0,460 km, v rámci stavby Odvodnenie pozemkov Pozdišovce,
 - odvodňovací kanál „G“ evid.č. 5405058006 o celkovej dĺžke 0,700 km, v rámci stavby Odvodnenie pozemkov Pozdišovce,
 - odvodňovací kanál „F“ evid.č. 5405058007 o celkovej dĺžke 1,207 km, v rámci stavby Odvodnenie pozemkov Pozdišovce,
 - odvodňovací kanál „Stredný“ evid.č. 5405037002 o celkovej dĺžke 3,395 km, v rámci stavby Odvodnenie pozemkov Topoľany,
 - odvodňovací kanál „Chotary“ evid.č. 5405037004 o celkovej dĺžke 0,480 km, v rámci stavby Odvodnenie pozemkov Topoľany,
 - odvodňovací kanál „Petrovský I“ evid.č. 5405035001 o celkovej dĺžke 0,640 km, v rámci stavby Odvodnenie pozemkov Suché,
 - odvodňovací kanál „Ortáš I“ evid.č. 5405026001 o celkovej dĺžke 3,800 km, v rámci stavby Odvodnenie pozemkov Naciná Ves I,
 - odvodňovací kanál „Ortáš II-rek.“ evid.č. 5405026002 o celkovej dĺžke 1,767 km, v rámci stavby Odvodnenie pozemkov Naciná Ves I,
 - odvodňovací kanál „Miestny potok“ evid.č. 5405135004 o celkovej dĺžke 0,286 km, v rámci stavby Odvodnenie pozemkov Naciná Ves,

Odvodňovacie kanále sú postavené prevažne v rokoch 1958 až 1965. V 80. rokoch boli postavené kanále Trojanovský, Meďov I, Meďov- krytý, Horný, Miestny potok. V 1990 bol postavený kanál „Rubanec“

Ochranné pásmo odvodňovacích kanálov je stanovené min. 5 m od brehovej čiary kanála.

Návrh riešenia

Pri spracovaní územného plánu mesta v max. možnej miere sú akceptované zásady ochrany PP, podľa zákona č. 220/2004 Zb. o ochrane a využívaní PP a o zmene zákona č. 245/2003 Z. z. o integrovanej prevencii a kontrole znečisťovania prostredia a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

Do budúcnosti sa neuvažuje s novými odvodneniami, preto bude potrebné venovať pozornosť údržbe a rekonštrukcii existujúcich.

Pri otvorených odvodňovacích kanáloch navrhujeme dodržiavať ochranné pásmo min. 5 m od brehovej čiary kanálov.

Výstavbu v lokalitách, na ktorých sa nachádzajú hydromelioračné zariadenia, podmieniť splnením týchto regulatívov:

- rešpektovať hydromelioračné zariadenia (závlahové zariadenie a odvodňovacie kanály) a nezasahovať do nich stavebnou činnosťou.

5. VYHODNOTENIE PERSPEKTÍVNEHO POUŽITIA POĽNOHOSPODÁRSKEJ PÔDY

Z hľadiska administratívno - správneho usporiadania pozostáva riešené územie mesta Michalovce z štyroch katastrálnych území:

- Katastrálne územie Michalovce s mestom Michalovce a so stavebne odčlenenými mestskými časťami: Močarany, Topoľany, Vrbovec.

Perspektívne použitie PP je vyhodnotené zvlášť pre každú časť sídla v poradí Michalovce, Močarany, Topoľany, Vrbovec.

V tabuľkovej časti je podrobná špecifikácia jednotlivých lokalít, kde je uvedené poradové číslo lokality, navrhované funkčné využitie, druh pozemku, bonitovaná pôdna – ekologická jednotka (BPEJ), skupina BPEJ a výmera lokality členená podľa druhu pozemku a BPEJ.

Zastavané územie obce:

- plochy vyznačené plnou čiarou, spolu s vyznačením navrhovaného funkčného využitia a poradovým číslom lokality. Jedná sa o navrhované lokality rodinných domov a občianskej vybavenosti. Plochy jednotlivých lokalít, ako aj sumárne údaje sú v tabuľkovej časti (tab.1).

Mimo hranice súčasne zastavaného územia:

- plochy vyznačené čiarkovanou čiarou, majú poradové číslo a navrhované funkčné využitie. Jedná sa o navrhované lokality rodinných domov, športových plôch, vodná plocha a plochy technickej vybavenosti (tab. č. 2).

Rezervné plochy – informatívny prehľad

- plochy určené ako plošná rezerva sú vyznačená bodkočiarkovanou čiarou.

Podrobná špecifikácia jednotlivých lokalít pre perspektívne použitie PP a LP je v tabuľkách, kde je zdokumentovaný plošný nárok jednotlivých lokalít, poľnohospodárske kultúry, BPEJ a im prislúchajúce skupiny, v ktorom sa lokalita nachádza, vlastník (užívateľ).

Špecifikácia a lokalizácia druhu pozemku je zdokumentovaná vo výkresovej časti č.07 v mierke M 1: 5000.

6. VYHODNOTENIE ZÁBERU LESNÝCH POZEMKOV

Z lesných pozemkov nie sú navrhnuté žiadne plochy na záber.

7. ZDÔVODNENIE NAVRHOVANÉHO RIEŠENIA

Návrh pracuje s prirodzeným rastom obyvateľstva, tvoreným populačným prírastkom v posledných rokoch. Územný plán rešpektuje v maximálnej miere funkciu a prevádzku sídla.

Rozvoj bytovej výstavby je navrhnutý formou rodinných domov.

Mesto navrhujeme rozvíjať predovšetkým v zastavanom území a v území bezprostredne naväzujúcom na zastavané územie mesta. Nová výstavba rodinných domov je doplnením jestvujúcej ulice, v záhradách, v zastavanom území a na ornej pôde mimo zastavané územie.

V zastavanom území mesta okrem plôch bývania navrhujeme plochy pre technickú vybavenosť,

zeleň a šport.

Pri riešení preložky cesty II/582, II/555, diaľnice D1 a diaľničného privádzača sa vychádzalo zo záväzných častí ÚPN VÚC Košického kraja. Tento územný plán schválila vláda SR 12.5.1998. Jeho záväzné časti (záväzné regulatívy) boli vydané nariadením vlády SR pod. č. 281/1998 Z.z. Návrhovým rokom ÚPN - VÚC Košického kraja je rok 2015. V roku 2004 boli spracované zmeny a doplnky, ktoré boli schválené zastupiteľstvom KSK dňa 30. 8. 2004. Diaľnica, diaľničný privádzač a preložka cesty I/18 a II/582 sú navrhované v územnom pláne ako plošná rezerva.

Navrhovaná koncepcia funkčného využitia územia mesta vychádza z existujúcej funkčnej štruktúry, z reálnych územno-technických daností, a z týchto ďalších koncepčných zásad:

- funkčný rozvoj mesta riešiť prioritne v súčasných hraniciach zastavaného územia, prestavať neobývané budovy, využiť stavebné preluky a plochy nadmerných záhrad, poľnohospodársky nevyužívané plochy a v poslednom poradí poľnohospodársky využívanú pôdu,
- plošný rozvoj urbanizovaného územia riešiť formou kompaktného mesta, resp. miestnych častí, tak aby nedochádzalo k vytváraniu pre poľnohospodársku výrobu ťažko prístupných enkláv,
- akceptovať ochranné pásma nachádzajúce sa v riešenom území a ďalšie obmedzenia vyplývajúce z nadmerného zaťaženia prostredia hlukom z automobilovej dopravy,
- v maximálnej možnej miere rešpektovať vlastníctvo budov a pozemkov, pri vytváraní nových stavebných pozemkov a pri zlučovaní pozemkov v maximálnej možnej miere rešpektovať existujúcu parceláciu,
- zachovať existujúce plochy verejne prístupnej zelene v meste a prírodné prvky, brehovú zeleň vodných tokov,
- pre lokalizáciu občianskeho vybavenia so sociálnou infraštruktúrou využívať najmä pozemky vo vlastníctve mesta.
- stanoviť flexibilné možnosti zastúpenia funkcií v jednotlivých funkčných plochách a zabezpečenie kvalitného životného prostredia,
- vytvoriť podmienky pre vznik pracovných príležitostí (v službách, vo výrobe a cestovnom ruchu) aj v okrajových a nových častiach mesta a v miestnych častiach,
- vytvoriť čo najoptimálnejšiu štruktúru zelene.

7.1.1.1 PP ako limitujúci faktor urbanistického rozvoja obce

Urbanistický rozvoj obce je limitovaný okrem iného aj poľnohospodárskym pôdnym fondom, ktorý je v riešenom území zaradený do skupín 5, 6 a 7.

Z dôvodu ochrany PP sme navrhli obec rozvíjať iba v priestoroch priamo naväzujúcich na zastavané územie na plochách, ktoré sú pre poľnohospodárske účely nevhodné.

Koniec sprievodnej správy.

V Michalovciach, 2008, Ing. Arch. BOŠKOVÁ Marianna

8. TABUĽKOVÁ PRÍLOHA

Bilancia predpokladaného odňatia PP a LP

- zastavané územie (tab. č.1/T, č.1/V; č.1/M; č.1/Mi)
- mimo zastavané územie (tab. č.2/T, č.2/V; č.2/M; č.2/Mi)
- Rekapitulácia – celkový záber (tab. č.3)